

Referat af

Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets

studietur til

Charlottenburg-Wilmersdorf

25. - 27. april 2007

Deltagere

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget:

Cheri-Mae Marlena Williamson
Karin Søjberg Holst
Katrine Skov
Peter Nielsen
Tom Vang Knudsen
Eva Michaelsen
Hanne Calberg

Forvaltningsledelsen:

Jane Torpegaard
Ebbe Holm
Nina Löwe Krarup

Indledning

Den 25. – 27. april 2007 var Beskæftigelses- og Integrationsudvalget på studietur til Charlottenburg-Wilmersdorf, der er venskabsby med Gladsaxe Kommune. Temaet for turen var beskæftigelsesindsats med særlig fokus på integration af ikke-vestlige borgere på arbejdsmarkedet. Formålet var at hente inspiration og konkrete ideer.

Udvalget var faktisk tæt på ikke at komme afsted, da lufthavnspersonalet havde valgt at strejke samme morgen. Men det lykkedes at få et busselskab til at stille akut op – og med kun et kvarters forsinkelse begav udvalget sig i bus fra Rådhuset. Et par timer senere end planlagt kunne vi foretage en hurtig indkvartering på Hotel Hamburg Golden Tulip.

Kiezmenü med Charlottenburg-Wilmersdorfs borgmester Monika Thiemen

Borgmesteren bød os velkommen og fortalte om aftenens arrangement, som havde til formål at give borgere og borgmester mulighed for at mødes og tale sammen under uformelle former på en af Charlottenburg-Wilmersdorfs restauranter. Arrangementet gennemføres en gang om måneden. Som en del af arrangementet giver borgerne restauranterne feed-back på den serverede mads pris og kvalitet.

Borgmesteren fortalte, at hun derudover en gang om måneden møder borgerne som guide på byvandring i kommunen.

Besøg på Jobcenter Charlottenburg-Wilmersdorf

Organisatorisk er Jobcenter C-W ca. 1 1/2 år fremme i et forsøg på at etablere fælles jobformidling for stat og kommune. Der er en styregruppe knyttet til forsøget, der består af lokale politikere og embedsmænd fra staten.

Udbetaling af ydelser og beskæftigelsesindsatsen er fysisk placeret i samme bygning. Arbejdsløsheden i Berlin er på ca. 16%. I forhold til den beskæftigelsesrettede indsats betjener Jobcenteret 17.853 arbejdsløse borgere. Heraf har 4.827 (27%) en ikke-vestlig baggrund. Udviklingstendenserne i gruppen af arbejdsløse er, at andelen af ikke-forsikrede ledige stiger, at andelen af ikke-vestlige stiger og især at andelen af langtidsledige stiger.

Af de 17.853 arbejdsløse er 971 i aktivering, og af de aktive har 20,2% (196) en ikke-vestlig baggrund. De største grupper blandt de etniske er tyrkere og russere. Arbejdsløse, der er i aktivering, oppebærer (til forskel fra det danske system) et "beskæftigelsestillæg", svarende til ca. 1 euro i timen.

I forhold til den ikke-vestlige gruppe af arbejdsløse sættes i høj grad på sprogundervisning. Jobcenteret er siden 2005 lykkedes med at fremrykke sprogundervisningen, sådan at de ikke-vestlige borgere, der har været arbejdsløse i mindre end 6 måneder, nu udgør 72,9% af kursisterne mod tidligere 33,9%. Tilsvarende er andelen af kursister, der har været arbejdsløse i over 12 måneder, faldet fra 41,1% i 2004 til 4% i 2005.

Et andet indsatsområde er understøtning af ikke-vestlige iværksættere. Bevillingsmæssigt udgør 8% af indsatsen "iværksætterydelse", og 14% af indsatsen udgør støtte i form af materialer til selvstændig erhvervsdrivende.

Det opsøgende arbejde i forhold til virksomhederne, der har som formål at få jobordrer hjem, foregår via et centralt organiseret bureau samt brug af eksterne samarbejdspartnere. I forhold til formidlingsarbejdet skal medarbejderen have stort individuelt kendskab til den enkelte arbejdsløse for at være i stand til at finde arbejdspladser til pågældende.

Besøg på ABZ Hotel Kurfürstendamm am Ardenauerplatz

Hotel Kurfürstendamm am Ardenauerplatz er et uddannelsessted inden for hotel- og restaurationsbranchen, delvist finansieret af EU-midler. Målgruppen er unge under 25 år. Hotellet har indskrevet ca. 300 i uddannelse, hvoraf ca. 100 ad gangen arbejder på selve hotellet.

Hotellet, der har 34 værelser, drives i princippet som et almindeligt hotel, men alle, der betjener kunderne, er under uddannelse, herunder kokke, tjenere og stuepiger. Som nyeste element tilbydes også uddannelse inden for administration og management; en uddannelseslinje, der er i vækst.

Uddannelserne er af 2-3 års varighed. Det 1. år foregår på selve hotellet for så vidt angår den praktiske del. Parallelt med dette går kursisterne på skole, hvor de lærer faget teoretisk. Den teoretiske del understøtter uddannelseshotellet med særlig undervisning. Hotellet samarbejder med en række virksomheder i branchen, og 2. år foregår typisk ude på en af disse virksomheder. På de 3-årige uddannelsesforløb, fx kokkeuddannelsen, kan fordelingen være anderledes.

Kursisterne rekrutteres primært via Arbejdsformidlingen, og optagelseskravene er minimale, bl.a. kræves ikke 9. klasse.

Uddannelseshotellet er imidlertid økonomisk presset af, at uddannelsesmidlerne i Arbejdsformidlingens regi ikke uddeles så rundhåndet som tidligere. Der rekrutteres således færre kursister nu end tidligere. Det går dobbelt ud over økonomien, da det også er Arbejdsformidlingen, der finansierer den særlige undervisning gennem en 'mentor'-ordning; der bevilges således en halv socialpædagog og en fagligt uddannet pr. 12 kursister. Det er endvidere uvist, hvorvidt konstruktionen er i overensstemmelse med konkurrencereglerne.

Samtidig er det en udfordring for hotellet, at der henvises mange med ikke-vestlig baggrund, hvor mange har stort behov for støtteundervisning både i det teoretiske og det praktiske. Derudover skal uddannelseshotellet tackle særlige problemer, der knytter sig til de mange kulturer, der er repræsenteret. Der tages hensyn i planlægningen til fx svinekød, ramadan o.lign. religiøse forhold. Det største problem er dårligt sprog. Det er desuden et problem med de unge kvinders ældre brødre, der følger kvinderne til og fra hotellet, og som kun modvilligt lader kvinden ude af syne. Endelig er det et problem, at de tyrkiske/arabiske mænd ikke ønsker at gøre al slags arbejde, bl.a. forsøger de at uddelegere opgaver med toiletrens m.v. Uddannelseshotellet samarbejder som en del af sit virke med diverse foreninger for at støtte ikke-vestlige kvinder i at undgå tvangsægteskaber.

Uddannelsen på hotellet er kompetencegivende, men der er en del frafald. 30% af kursisterne gennemfører således ikke uddannelsen. Hotellet oplever endvidere, at dets elever har rygte af at være lidt langsommere end gennemsnittet, og at de følgelig har sværere ved at få arbejde efter endt uddannelse. 10-20% kommer i arbejde inden for 3 måneder efter endt uddannelse. Jobeffekten er størst for dem, der er mobile og villige til at arbejde uden for Berlin.

Yderligere information: www.ibihotel-berlin-kurfuerstendamm.dk

Besøg i den Tyrkisk-Tyske Erhvervsforening

Der er ca. 7.000 selvstændig erhvervsdrivende i Berlin med tyrkisk baggrund. Den Tyrkisk-Tyske Erhvervsforening har ca. 250 medlemmer blandt små og mellemstore virksomheder. Medlemsvirksomhederne beskæftiger ca. 28.000 mennesker. De repræsenterede brancher er bl.a.: IT, forsikring, rejsebranchen, ejendomssalg o.lign. (50%) og små forretninger, aviskiosker, kebabs o.lign. (50%). Arbejdsløsheden blandt tyrkere i Berlin er ca. 40%. Blandt de selvstændige går ca. 70% af aviskiosker, kebabs m.v. konkurs inden for et par år. Ca. 20% overlever.

Besøg hos den tyrkiske ejer af Restaurant Mola

Ejeren var en rollemodel for det tyrkiske mindretal i Berlin. Opvokset i en arbejderfamilie og nu ejer af 3 restauranter på et centralt bytorv i Berlin. Og med en stærk holdning om, at tyrkerne ikke skal slutte sig om sig selv, men tage del i samfundet. Ejeren beskæftiger i dag 60-70 medarbejdere. Og deriblandt hele hans egen familie; hans 3 brødre, hans kone, hans 2 kusiner og hans far. Men stadig nager følelsen af manglende selvværd. En følelse, som han mener er grundlæggende hos mange tyrkere - og som ikke stammer fra tyskerne, men fra den opdragelse, de får i egen kultur.

Besøg på beskæftigelsesprojektet Sozialarbeit.com e.V.

Beskæftigelsesprojektet KOMM MODE er en selvejende institution, der samarbejder med jobcenteret om at bringe ikke-vestlige kvinder tættere på arbejdsmarkedet. Projektet er målrettet på at opkvalificere kvinderne til at varetage nogle af de lettere funktioner inden for modedesignindustrien.

Projektet, der forløber over 9 måneder, bygger på en grundidé om, at kvinderne skal finde deres egen motivation for at arbejde. Løn er ikke nogen motivation, fordi lønniveauet er på samme niveau som den offentlige ydelse. Kvinderne lever af det, de har, og er tilfredse med det liv, de har. De ønsker reelt ikke at arbejde, men de siger det ikke direkte.

I projektet producerer kvinderne modetøj fra egen kultur, som de afslutningsvis viser frem ved en messe. Undervejs produceres derudover tøj til deres børn, hvilket er en motivationsfaktor for at komme, da de sparer penge og umiddelbart kan bruge produktet til gavn for familien. Kvinderne oppebærer endvidere "beskæftigelsestillæg" ved at møde frem, og transportudgifter dækkes.

Projektet har den bemærkelsesværdige fremmødeprocent på 100 og et meget lavt sygefravær - der tages i den forbindelse et vist hensyn til kvindernes forpligtelser i hjemmet, fx afvises det ikke umiddelbart, hvis en kvinde møder frem med sine børn, men projektet arbejder for at understøtte børnenes integration i børnehaverne.

Projektet har et væsentligt element af sprogtræning, idet alle skal tale tysk – også når de taler indbyrdes. Kvindernes oparbejdelse af faglige og sproglige kompetencer evalueres løbende.

I forhold til indsatsen for efterfølgende af få job, er formidlingsindsatsen overladt til private aktører. De private aktører kan imidlertid kun formidle arbejde, hvis kvinderne skriver under på en kontrakt – og det gør kvinderne ikke.

Afslutning

Studieturen sluttede af med en bustur rundt i Berlin.